

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان حضرت ولیعصر ارسنجان

سدیم چیست؟

نویسنده مدرک	سارا جاویدی / کارشناس پرستاری
تایید کننده علمی	دکتر پناهی / متخصص داخلی
تاریخ تهیه	بهار ۱۴۰۳
منبع	کتاب پرستاری برونر سوادارت
کد سند	Pa-B1-95/01

سدیم (نمک):

یک ماده معدنی مهم است که تقریباً در همه مواد غذایی یافت شده و در هنگام پخت به اکثر غذاها اضافه می شود و در تعادل مایعات بدن و فشار خون نقش مهمی دارد .
با توجه به میزان فشار خون و نارسایی کلیه بیمار ، میزان محدودیت سدیم در رژیم غذایی فرق می کند .

در بیماران همودیالیزی سدیم دریافتی به میزان ۲-۳ گرم در روز محدود می شود . مصرف این مقدار بعد از گذشت مدت زمان کوتاهی ، بخشی از عادات غذایی می شود .
در صورت مصرف مقدار زیادی سدیم (نمک) ، فرد تشنه شده و مایعات بیشتری می نوشد که سرانجام در بدن جمع می شوند . این افزایش مایعات باعث افزایش فشار خون ، نارسایی قلب و سکته قلبی می شود .

بنابراین شما بیماران همودیالیزی به دلیل اینکه کلیه های شما مایعات اضافی را خارج نمی کند ، باید نمک کمتری استفاده نمایید

در بیمار همودیالیزی یک رژیم غذایی پر سدیم (پر نمک)

مشکلات زیر را ایجاد می کند :

- فشار خون بالا و افزایش خطر بیماری های قلبی
- ادم یا ورم صورت ، دست ها و پاها
- کوتاه شدن تنفس
- سردرد و احساس کسالت
- با رعایت یک رژیم غذایی کم سدیم (کم نمک) می توان تعادل سدیم را برقرار نمود و از بروز این علائم جلوگیری کرد .

توصیه هایی جهت کاهش مصرف سدیم :

از افزودن نمک به غذا هنگام طبخ و مصرف آن در سر سفره پرهیز کنید در عوض با افزودن سبزی های معطر تازه و یا

در هر نیم کیلو گوشت ، کمتر از ۴/۱ قاشق چای خوری ادویه جات خشک شده و ۴/۱ ادویه جات تازه (سبزی های معطر) استفاده کنید .
ادویه جات را در ۱۵ دقیقه انتهایی پخت غذا اضافه نمایید .
ابتدا گیاهان را با روغن یا کره به مدت ۳۰ دقیقه تفت داده سپس آن ها را به غذایی که کاملا پخته اید اضافه کنید .

غذاهای حاوی سدیم بالا (نمک بالا) :

دسر ها ، سوپ ها ، لبنیات ، غذاهای کنسروی و آماده ، خیار شور ، زیتون ، ترشی ، غذاهای دودی از قبیل ماهی دودی .
علاوه بر غذاهای فوق غذاهای پر سدیم در الگوی غذایی ایران عبارتند از : آش رشته ، کشک بادمجان ، رشته پلو ، ماهی دودی و آبگوشت

سدیم (نمک) در بسیاری از فرآورده های غذایی مثلا در غذاهای حیوانی نظیر شیر ، پنیر تخم مرغ ، گوشت ماهی ، ماکیان و منابع غذایی گیاهی نظیر کرفس ، هویج ، اسفناج ، شلغم سفید ، چغندر ، برگ سبز چغندر به طور طبیعی وجود دارد .

روش پخت مواد طعم دهنده :

این مواد را به مقدار کم خریداری کنید زیرا با گذشت زمان طولانی ، بوی خود را از دست می دهند .

خشک شده و ادویه جات (سرکه ، لیمو و ادویه جات بی نمک) غذاهای خود را خوش طعم کنید .

- از مصرف انواع ترشی ، خیارشور ، سس ها و میان وعده هایی از قبیل چیپس ، سیب زمینی و پفک و یا آجیل و پنیر شور خوداری کنید .

- غذاهایی که حاوی برچسب سدیم پایین است را انتخاب کنید (به برچسب مواد غذایی دقت نمایید) .

- از مصرف غذاهای آماده و کنسرو شده ، تن ماهی ، سوسیس و کالباس ، پیتزا و ... اجتناب نمایید در مصرف منابع سدیم پنهانی نظیر خمیر دندان ، دهان شویه ، آب آشامیدنی سدیم دار (نمک دار) ، بکینگ پودر دقت نمایید .

- نوشابه های گاز دار به علت دارا بودن مقادیر زیاد سدیم ، بیشتر از ۱۰۰ میلی لیتر در روز مصرف نشوند .